

Regionutvecklingsnämnden

Remissvar – ”Från kris till kraft”

Region Östergötland har beretts möjlighet att lämna svar på remiss angående betänkandet av den statliga utredningen ”Från kris till kraft”, Ku2021/02071.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 22 december 2020 att ge en särskild utredare i uppdrag att dels sammanfatta de konsekvenser covid-19-pandemin inneburit och alltså innebär för kultursektorn, dels analysera vilka lärdomar som kan dras av dessa (dir. 2020:143). Syftet är att bidra till att skapa goda förutsättningar för kultursektorns återstart och utveckling samt möjliggöra ett starkt, hållbart och oberoende kulturliv i alla delar av Sverige.

I betänkandet föreslår utredningen insatser som dels stärker förutsättningarna för kulturens återstart och utveckling under och efter covid-19-pandemin, dels möjliggör ett starkt, hållbart och oberoende kulturliv i alla delar av Sverige. Utredningens direktiv (dir. 2020:143) kan sammanfattas i fyra teman:

1. *Sammanfatta konsekvenserna av pandemin för kulturen* lokalt, regionalt och nationellt, och analysera vilka lärdomar som kan dras av dessa.
2. *Identifiera vilka insatser som behövs* för kultursektorns återstart, återhämtning och utveckling under och efter pandemin.
3. *Synliggöra nya sätt att tillgängliggöra kultur* som har etablerats eller utvecklats under pandemin och som har potential att bidra positivt till att nå de nationella kulturpolitiska målen. Föreslå vid behov åtgärder för att stärka dessa initiativ.
4. *Identifiera strukturella problem inom kultursektorn* och den kulturella infrastrukturen som har synliggjorts under pandemin, identifiera kvardröjande effekter av pandemin och föreslå vid behov åtgärder för att stärka kultursektorns hållbarhet.

Synpunkter på förslagen

Generellt ser Region Östergötland de föreslagna åtgärderna som relevanta, men däremot är det svårt att ha åsikter angående föreslagna beloppsnivåer. Överlag har Region Östergötland tillit till att dessa beräkningar är rimliga. I linje med vad som skrivits ovan ser Region Östergötland följande föreslagna insatser som särskilt prioriterade:

* Stöd konstnärer genom återstartsstipendier

Regionledningskontoret
Rikard Åslund

2022-01-27

Dnr: RÖ 2021-2643

- * Inför återstarts- och utvecklingsstöd till kulturverksamheter
- * Förstärk kulturens ekonomiska förutsättningar långsiktigt
- * Stärk trygghetssystemen
- * Ta tillvara digitaliseringens möjligheter
- * Förbättra förutsättningarna för kulturella och kreativa näringar (KKN)
- * Stärk kulturskolan och kultur i skolan
- * Utveckla kulturpolitikens inriktning

För synpunkter och reflektioner i övrigt hänvisas till bilagt yttrande.

Regionutvecklingsnämnden föreslår BESLUTA

att avge yttrande över ”Från kris till kraft” enligt föreliggande förslag.

Krister Björkegren
Regiondirektör

Richard Widén
Regionutvecklingsdirektör

Beslutet expedieras till:
Regeringskansliet
Kulturdepartementet

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
ku.remissvar@regeringskansliet.se
ku.ko@regeringskansliet.se

Yttrande över "Från kris till kraft" (Ku2021/02071)

Region Östergötland har beretts möjlighet att yttra sig över remissen angående betänkandet över utredningen "Från kris till kraft".

Utredningens syfte är att dels sammanfatta konsekvenserna av covid-19-pandemin, därtill att identifiera insatser med målsättningen att såväl synliggöra nya sätt att tillgängliggöra kultur som att identifiera strukturella problem inom kultursektorn. Region Östergötland bedömer att den sammanfattande analysen kring hur pandemin har påverkat kultursektorn är välskriven, med många relevanta aspekter. Värt att påpeka att i många hänseenden har pandemin förstärkt negativa förhållanden som rådde redan innan pandemin. Samtidigt som dessa delar naturligtvis har fått negativa konsekvenser för kulturskapare och kulturlivet generellt, är det bra att dessa grundläggande missförhållanden nu får tydligare aktualitet och kommer upp på agendan.

Att den ekonomiska situationen för yrkesverksamma kulturskapare var svåra redan före pandemin är ett exempel på detta. Region Östergötland har länge varit, och är fortfarande, av den bestämda åsikten att samhällets trygghetssystem i högre grad måste anpassas till att fungera även för kulturskapare. Detta gäller framför allt det faktum att yrkesverksamma kulturskapare har oregelbundna inkomster, men även kring upphovsrättsliga frågor i en allt mer digitaliserad värld. Ytterligare en aspekt som lyfts i utredningen förstärker bilden av de ogynnsamma förutsättningarna för yrkesverksamma kulturskapare, nämligen att näringspolitiken inte är anpassad till kulturföretag. Kulturella och kreativa näringar (KKN) måste ges bättre förutsättningar, men även ökad förståelse, vad gäller satsningar på innovation och tillväxt.

En annan central fråga kopplat till den inledande analysen är flernivåstyrningens konsekvenser för kulturlivet generellt, och för yrkesverksamma kulturskapare specifikt. Det råder en viss oklarhet kring offentlighetens ansvarsfördelning för de kulturskapare som inte har tydliga uppdrag hos verksamheter inom kultursamverkansmodellen. Precis som utredningen påpekar är det i nuläget otydligt hur ansvarsfördelningen ser ut mellan statlig, regional och kommunal nivå. Som namnet antyder förutsätter

kultursamverkansmodellen en samverkan mellan de olika nivåerna i dessa frågor. En pandemi och på sina håll allt stramare ekonomiska förutsättningar ställer allt hårdare prövningar på rådande strukturer, och även om fokus fortsatt ska ligga på samverkan bör det vara aktuellt att se över roller och mandat för flernivåstyrningens olika parter.

Konstnärlig utveckling är tillsammans med breddat deltagande och ökad spridning två centrala strategiska utgångspunkter för Region Östergötland. Vilket också har tydliggjorts genom strategiska och finansiella satsningar inom dessa områden. Dessa satsningar ligger väl i linje med den oro utredningen uttrycker specifikt för dessa områden. Det vill säga att såväl konstnärlig utveckling som breddat deltagande är två särskilt utsatta perspektiv med anledning av pandemin.

Synpunkter på förslagen

Generellt ser Region Östergötland de föreslagna åtgärderna som relevanta, men däremot är det svårt att ha åsikter angående föreslagna beloppsnivåer. Överlag har Region Östergötland tillit till att dessa beräkningar är rimliga. I linje med vad som skrivits ovan ser Region Östergötland följande föreslagna insatser som särskilt prioriterade:

- Stöd konstnärer genom återstartsstipendier
- Inför återstarts- och utvecklingsstöd till kulturverksamheter
- Förstärk kulturens ekonomiska förutsättningar långsiktigt
- Stärk trygghetssystemen
- Ta tillvara digitaliseringens möjligheter
- Förbättra förutsättningarna för kulturella och kreativa näringar (KKN)
- Stärk kulturskolan och kultur i skolan
- Utveckla kulturpolitikens inriktning

En reflektion är att de två första punkterna får ses som tillfälliga satsningar med anledning av pandemin. Parallellt med den tredje punkten som har ett mer långsiktigt perspektiv, måste stort fokus ligga även på den fjärde punkten om stärkta trygghetssystem.

Genomgående i utredningen nämns den otrygghet som konstnärer har relaterat till de olika trygghetssystemen. Detta är en central fråga att se över framåt och som har kartlagts även i tidigare utredningar. Lika viktigt är att de insatser och stödordningar som syftar till att nå kultursektorns aktörer som företagare i högre utsträckning måste anpassas efter sektorns förutsättningar och villkor.

Ytterst viktiga blir de delar som främjar en långsiktighet i samverkan med andra politikområden (digitalisering, KKN och skola/utbildning). Sammantaget bör alla dessa perspektiv bli prioriterade för att utveckla kulturpolitikens inriktning och därmed i högre grad bli anpassade till

Regionledningskontoret

2022-02-16

Dnr: RÖ 2021-2643

kulturens ”ekosystem”. Dessutom i ett återkommande arbete genom att identifiera dess behov kontinuerligt. Detta för att fler aktörer inom olika roller i samhället ska kunna fatta relevanta beslut för såväl långsiktiga förbättringar för branschen, som vid behov av tillfälliga stödinsatser.

Slutligen, vad gäller breddat deltagande och minskad snedrekrytering, ser Region Östergötland detta som självklara delar i såväl kulturutveckling som strävan efter ett hållbart och inkluderande samhälle. Detta gäller även för kartläggning och analys av dessa perspektiv. Oavsett om det handlar om en återstart efter pandemin eller inte.

Eva Andersson
Regionutvecklingsnämndens
ordförande

Richard Widén
Regionutvecklingsdirektör